

BOŚ Bank jako jedyny bank
zatrudnia ekologów.
Skorzystaj z ich wiedzy
na eko.bosbank.pl

RAPORT EKOLOGICZNY
2012

SZANOWNI PAŃSTWO,

Zgromadzenie Ogólne ONZ ogłosiło rok 2012 **Międzynarodowym Rokiem Zrównoważonej Energii dla Wszystkich Ludzi** (International Year of Sustainable Energy for All). To bardzo ważna decyzja i nie bez powodu zdecydowano się na tego typu obchody właśnie teraz. Umiejętne korzystanie z zasobów naszej planety jest niezwykle istotne dla stabilnego rozwoju światowej gospodarki. Kwestie dostarczania energii, jej racjonalnego wykorzystywania coraz częściej trafiają na czołówki gazet. Równie ważne jest też przekazywanie wiedzy na temat efektywności energetycznej i korzyści płynących z odnawialnych źródeł energii. Duże znaczenie ma w tym obszarze edukacja i w konsekwencji zmiana naszych codziennych nawyków na bardziej przyjazne środowisku naturalnemu.

W politykę zrównoważonego rozwoju, w tym także w politykę zrównoważonej energii w ujęciu rezolucji ONZ, wpisują się działania Banku Ochrony Środowiska. Systematycznie zwiększamy zaangażowanie w przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska, wspieramy obszary związane z efektywnością energetyczną, modernizacją źródeł wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej.

Równolegle pracujemy nad poszerzeniem naszej oferty produktowej i rozwijamy kompleksową sprzedaż rozwiązań proekologicznych. Realizując naszą misję wykraczamy też poza obszar standardowej bankowości. Budujemy m.in. nową platformę komunikacji wokół kwestii związanych z ochroną środowiska i ekologii. Wszystko po to, aby jeszcze lepiej odpowiadać na potrzeby naszych obecnych i przyszłych Klientów, a także uwzględniać ich styl życia.

Zapraszam do lektury tegorocznego Raportu Ekologicznego Banku Ochrony Środowiska.

Mariusz Klimczak

Prezes Zarządu BOŚ S.A.

BOŚ – BANK Z ENERGIA

Już ponad 21 lat Bank Ochrony Środowiska działa na rynku bankowym. BOŚ Bank z powodzeniem łączy aktywność komercyjnej instytucji finansowej z proekologiczną misją, która była powodem jego powstania. BOŚ S.A. należy do grona 20 największych polskich banków. Od 1997 roku jego akcje są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Głównym akcjonariuszem BOŚ jest **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** (56,62% akcji, według stanu na 15.06.2012 r.). NFOŚiGW to podstawowy filar systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce. Jego najważniejszym zadaniem jest efektywne i sprawne dystrybuowanie środków (w tym pochodzących z Unii Europejskiej) przeznaczonych na rozbudowę i modernizację infrastruktury ochrony środowiska w naszym kraju. Charakter głównego akcjonariusza gwarantuje trwałość proekologicznej polityki Banku. Część akcji BOŚ znajduje się w rękach wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które stanowią regionalne ogniwa systemu finansowania ochrony środowiska i są partnerami Banku w kredytowaniu inwestycji proekologicznych.

Oferta BOŚ skierowana jest do Klientów indywidualnych i instytucjonalnych, ze szczególnym uwzględnieniem jednostek samorządu terytorialnego oraz spółek komunalnych. Struktura organizacyjna Banku obejmuje 11 Centrów Korporacyjnych i 99 placówek (Oddziałów i Oddziałów Operacyjnych) rozmieszczonych w całym kraju. W Centrach Korporacyjnych zatrudnieni są główni ekolodzy – inżynierowie, którzy zajmują się oceną projektów ekologicznych, kredytowanych przez Bank. Ich wiedza i doświadczenie służą także Klientom, ubiegającym się o finansowanie przedsięwzięć.

W skład **Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.** wchodzi **Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska** wraz ze spółką zależną – **BOŚ Eko Profit**. Grupę uzupełnia **Fundacja BOŚ**.

Dom Maklerski BOŚ S.A. to wieloletni lider rynku kontraktów terminowych, nagradzany przez Prezesa GPW za największą aktywność na tym rynku. Jest jednym z najdłużej działających biur maklerskich w Polsce. DM BOŚ S.A. od lat plasuje się na podium rankingu najlepszych domów maklerskich miesięcznika Forbes i SII, zdobywając w dwóch ostatnich edycjach pierwsze miejsce (2011, 2012). Bossa.pl, platforma inwestycyjna DM BOŚ S.A., to jeden z najbardziej rozbudowanych serwisów o tematyce giełdowej, wielokrotnie doceniany przez inwestorów za szybkość, funkcjonalność oraz bogatą część edukacyjną.

BOŚ Eko Profit S.A. jest spółką inwestycyjną, która uzupełnia ofertę Grupy BOŚ S.A. Strategia firmy obejmuje inwestycje w projekty, dotyczące ochrony środowiska, a zwłaszcza odnawialnych źródeł energii. W zależności od oceny projektu, jego rodzaju oraz celu inwestycyjnego Eko Profit pełni funkcje: bezpośredniego inwestora, pośrednika finansowego i doradcy w procesie uzyskiwania kredytu, a także generalnego realizatora inwestycji. Spółka oferuje usługi z zakresu doradztwa biznesowego, w tym strukturyzowanie projektów pod kątem pozyskania finansowania dłużnego oraz przygotowywania biznesplanów, jak również pomoc w całym procesie inwestycyjnym.

Fundacja Banku Ochrony Środowiska od 2009 roku prowadzi autorskie projekty edukacyjne dotyczące zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej i ekologii. Każdego roku w konkursy prozdrowotne Fundacji zaangażowanych jest kilkadziesiąt tysięcy dzieci, młodzież, a także nauczyciele i rodzice.

Fundacja wspiera wolontariat pracowniczy w Grupie BOŚ, finansując inicjatywy pracowników Banku oraz Domu Maklerskiego, którzy angażują się społecznie na rzecz lokalnych stowarzyszeń, fundacji i publicznych szkół. Jednym z celów organizacji jest budowanie wizerunku Banku jako instytucji odpowiedzialnej społecznie, która ma zaangażowanych i otwartych pracowników. Od 2012 roku Fundacja BOŚ jest członkiem Forum Darczyńców w Polsce.

EKONOMIA, EKOLOGIA I ENERGIA W STRATEGII BOŚ BANKU

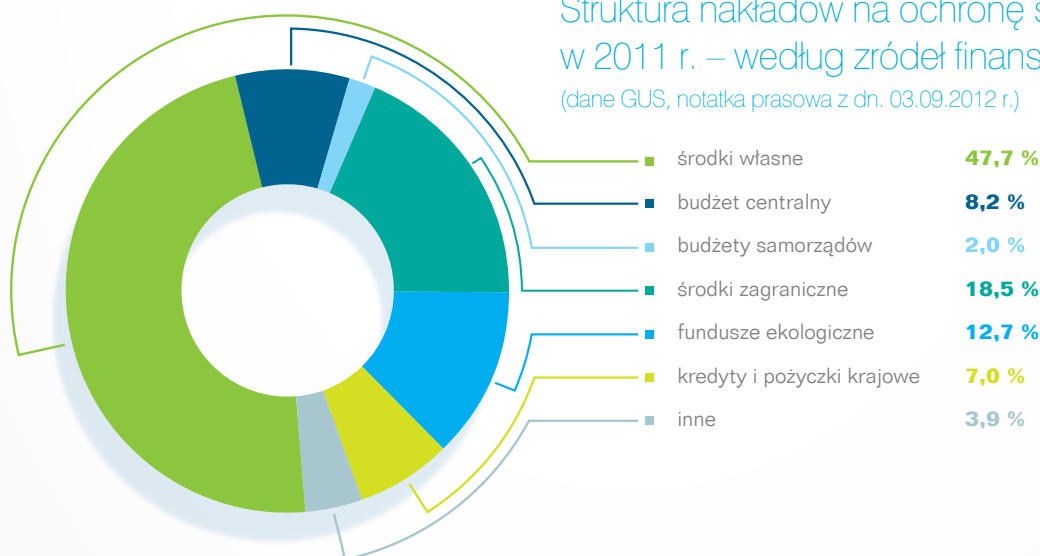
Strategia Banku Ochrony Środowiska zakłada umocnienie pozycji Banku na rosnącym rynku finansowania przedsięwzięć proekologicznych, w którym Bank ma ogromne doświadczenie. Przez ponad 20 lat BOŚ udzielił ponad **10 mld zł kredytów proekologicznych**, współfinansując przedsięwzięcia o wartości ok. 37 mld zł. To doświadczenie, wyróżniające Bank na krajowym rynku, wykorzystywane jest do zwiększenia skali działalności zarówno na rynku detalicznym, jak i korporacyjnym.

Misja Banku „Rzetelny bank – w trosce o Ciebie i Nasze środowisko”, wyraża dbałość o środowisko naturalne i odzwierciedla aktualną strategię Banku, ukierunkowaną na proekologiczną aktywność. Realizacja misji znajduje wyraz zarówno w produktach bankowych, jak i w budowaniu prośrodowiskowych postaw u pracowników i Klientów Banku.

Rynek inwestycji proekologicznych stale rośnie. Nakłady na środki trwałe w ochronie środowiska, w latach 2005 –2010 rosły w skali kraju w średnim tempie ok. 13% rocznie, osiągając w 2011 roku poziom ponad 12 mld zł. Kolejne 10 lat pochłonie wg prognoz następne 100 mld zł. Wynika to przede wszystkim ze zobowiązań Polski do przestrzegania wymogów i standardów stawianych przez Unię Europejską. Bank będzie nadal kreował ten rynek, korzystając z unikalnej wiedzy i doświadczenia w finansowaniu projektów proekologicznych.

Aspiracją Banku jest wzmocnienie przewagi konkurencyjnej w najbardziej perspektywicznych segmentach rynku oraz zajęcie wiodącej pozycji w nowych obszarach biznesowych, do których należą: **efektywność energetyczna, mikroźródła energetyczne, energooszczędne budownictwo mieszkaniowe oraz gospodarka odpadami i recykling**. Wykorzystanie przewagi konkurencyjnej Banku na tych polach to droga do dalszego rozwoju proekologicznej działalności w obszarze kredytowania zadań inwestycyjnych.

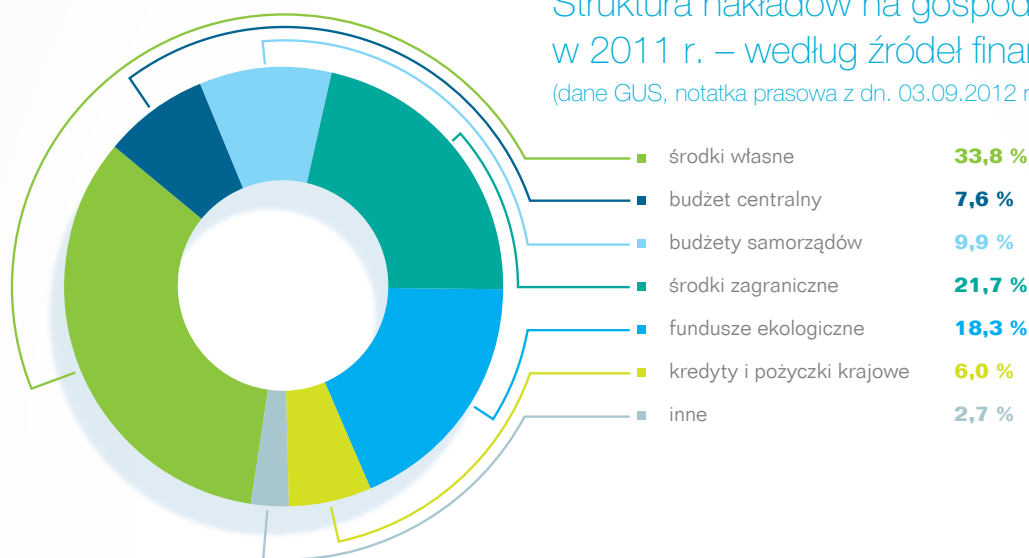
OCHRONA ŚRODOWISKA W POLSCE WG GUS – ENERGIA PŁYNAĆCA Z LICZB

W 2011 roku wielkość nakładów na środki trwałe na ochronę środowiska sięgnęła **12,2 mld zł**. W tym samym roku nakłady na gospodarkę wodną wyniosły **3,1 mld zł**.

Struktura nakładów na gospodarkę wodną w 2011 r. – według źródeł finansowania

(dane GUS, notatka prasowa z dn. 03.09.2012 r.)

W 2011 roku (podobnie jak w latach ubiegłych) największe nakłady poniesiono na:

- gospodarkę ściekową i ochronę wód (6,8 mld zł tj. 55,5% nakładów na środki trwałe),
- ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu (3,1 mld zł tj. 25,8%) – w tym obszarze w szczególności na nowe kierunki i technologie spalania paliw oraz modernizację systemów grzewczych, a także na urządzenia do redukcji zanieczyszczeń.

Głównym źródłem finansowania nakładów na ochronę środowiska pozostają środki własne inwestorów, które stanowiły w 2011 roku 47,7% nakładów ogółem (w 2010 roku – 44,1%).

Znacząco spadło procentowe zaangażowanie środków pochodzących z funduszy ekologicznych, pożyczek i kredytów (19,7% w 2011 roku wobec 27,7% w 2010 r.) i środków zagranicznych (18,5% przy 11,08% w 2010 r.). Do 10,2% (przy 3,6% w 2010 r.) wzrósł udział środków budżetowych (z budżetu centralnego, wojewódzkich, powiatowych i gminnych).

Największe nakłady na środki trwałe na ochronę środowiska poniesiono w województwach: łódzkim, śląskim, mazowieckim i wielkopolskim, najmniejsze – w województwach lubuskim, podlaskim, opolskim, warmińsko-mazurskim oraz kujawsko-pomorskim.

Główną grupę inwestorów w ochronę środowiska, spośród podmiotów uwzględnianych w danych statystycznych, stanowiły przedsiębiorstwa (51,8%), następnie gminy (37,4%) i jednostki budżetowe (10,7%).

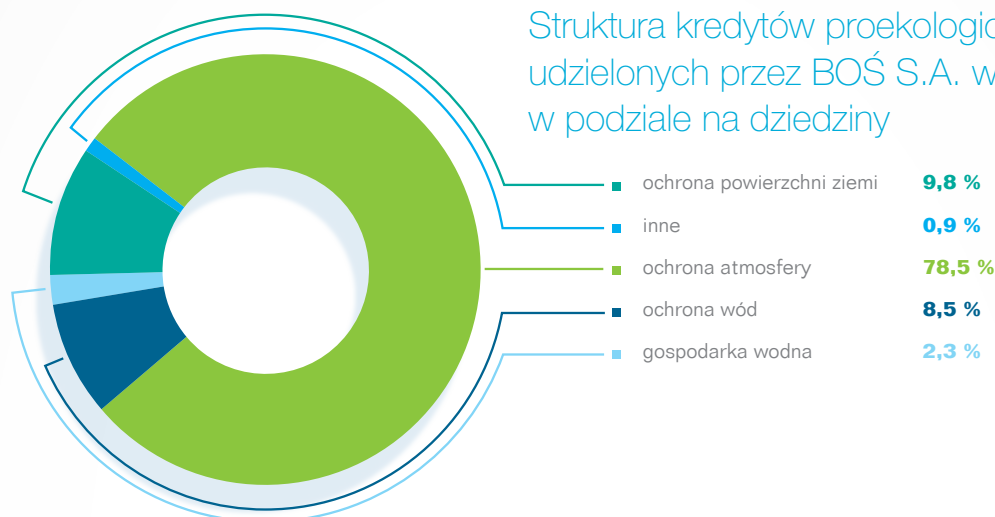
ENERGIA PIENIĄDZA, CZYLI JAK FINANSOWALIŚMY PROJEKTY EKOLOGICZNE W 2011 ROKU

W 2011 roku Bank udzielił **3499 kredytów** na finansowanie przedsięwzięć proekologicznych w łącznej kwocie **698,6 mln zł**, w tym:

- kredyty preferencyjne: w kwocie 115,2 mln zł,
- kredyty komercyjne: w kwocie 583,4 mln zł.

Wśród kredytów preferencyjnych szczególne znaczenie miały kredyty udzielane w ramach współpracy z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Znaczącą pozycję zajmują też kredyty z dotacją Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na kolektory słoneczne. Kredyty proekologiczne udzielone w 2011 roku skierowane były w zdecydowanej większości do przedsiębiorców (71% wartości udzielonych kredytów ogółem).

W 2011 roku BOŚ finansował projekty z dziedziny:

- ochrony powietrza: **548,6 mln zł** (w tym zadania z zakresu odnawialnych źródeł energii – 384,7 mln zł),
- ochrony wód i gospodarki wodno-ściekowej: **75,3 mln zł** (budowa kanalizacji sanitarnej i wodociągów),
- zagospodarowania odpadów: **68,1 mln zł** (budowa zakładów odzysku odpadów i zakup sprzętu specjalistycznego),
- agroturystyki i edukacji ekologicznej: **6,6 mln zł**.

W ogólnej kwocie nowo zawartych w 2011 roku umów kredytów proekologicznych kredyty na zadania współfinansowane środkami unijnymi stanowiły 27,4% (191,3 mln zł).

Szczególnie znaczący wzrost odnotowano w grupie inwestycji w odnawialne źródła energii (OZE), gdzie liczba kredytów udzielonych w 2011 roku w stosunku do 2010 niemal się podwoiła (dynamika 193%), a kwota wzrosła prawie 5-krotnie. Istotny wpływ na taki stan miały kredyty na kolektory słoneczne z dotacją NFOŚiGW. Ich liczba i wartość w stosunku do udzielonych w 2011 roku wzrosła ponad dwukrotnie.

Spośród inwestycji w obszarze ochrony środowiska, współfinansowanych przez BOŚ S.A. w 2011 roku, zakończono i przekazano do użytkowania **3509 projektów** o wartości kosztorysowej **1,304 mln zł**. Udział kredytów BOŚ S.A. w kosztach zrealizowanych inwestycji wyniósł **34,5%**.

Największą grupę zakończonych przedsięwzięć inwestycyjnych stanowiły zadania z dziedziny ochrony powietrza, w tym inwestycje OZE (elektrownie wiatrowe i instalacje kolektorów słonecznych) oraz termomodernizacja budynków.

EFEKTY EKOLOGICZNE INWESTYCJI WSPÓLFINANSOWANYCH PRZEZ BOŚ BANK

Kredyty udzielone przez BOŚ, w całym okresie jego działania, umożliwiły powstanie inwestycji służących ochronie środowiska o wartości kosztorysowej bliskiej **37 mld złotych**. Przedsięwzięcia te przyczyniły się do ograniczenia szkodliwego wpływu działalności człowieka na środowisko i wpłynęły na racjonalne i efektywne korzystanie z jego zasobów.

Dzięki zakończonym i przekazanim do użytkowania w 2011 roku inwestycjom współfinansowanym przez BOŚ S.A. osiągnięto istotne efekty ekologiczne:

- w dziedzinie ochrony atmosfery
  - redukcja emisji pyłu - 221 ton/rok,
  - redukcja emisji dwutlenku siarki - 366 ton/rok,
  - redukcja emisji tlenków azotu - 172 ton/rok,
  - redukcja emisji dwutlenku węgla - 115 867 ton/rok,
  - zmniejszenie zużycia i strat ciepła - 112 207 GJ/rok,
  - produkcja energii z OZE - 72 643 MWh/rok.
- w dziedzinie ochrony wód i gospodarki wodnej
  - wzrost długości sieci kanalizacyjnej - 328 km,
  - wzrost przepustowości oczyszczalni ścieków - 28 213 m³/d.
- w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi
  - unieszkodliwianie odpadów i odzysk surowców wtórnych - 3 528 844 ton/rok.

Wśród oddanych do użytku inwestycji znalazły się zarówno duże projekty w energetyce zawodowej, które obejmują także odnawialne źródła energii, finansowane kredytami komercyjnymi (w tym konsorcjalnymi), jak i niewielkie zadania inwestycyjne realizowane w domach jednorodzinnych, finansowane preferencyjnie, w ramach linii kredytowych.

Największe inwestycje współfinansowane przez BOŚ Bank zakończone w 2011 roku dotyczyły:

- farm wiatrowych,
- gospodarki wodno-ściekowej w dużej aglomeracji miejskiej,
- modernizacji technologii przemysłu ciężkiego.

Zadanie o największym efekcie w dziedzinie gospodarki odpadami zakończone w 2011 roku związane było z rozbudową instalacji do przerobu, odzysku i recyklingu odpadów pogórnich.

DOBRE PRAKTYKI W BOŚ BANKU – LUDZIE ŹRÓDŁEM ENERGII

W marcu 2011 roku w [Raportcie „Odpowiedzialny biznes w Polsce 2011”](#), opublikowanym przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu znalazły się aż **dwie dobre praktyki BOŚ Banku** z obszaru CSR: Program „Aktywnie po zdrowie”, prowadzony przez Fundację BOŚ oraz działania związane z otrzymaniem przez Bank Certyfikatu „Zielonego Biura”.

Certyfikat „Zielonego Biura” został nadany Bankowi w lutym 2011 roku przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska. Jego otrzymanie poprzedził szereg działań z zakresu zrównoważonego zarządzania energią elektryczną, ciepłą, wodą i ściekami oraz materiałami eksploatacyjnymi, przyjaznym środowiskiem pracy, a także edukacją ekologiczną pracowników i klientów. Wdrożona w czasie projektu Polityka Środowiskowa BOŚ S.A. jest dziś prawdziwą wizytówką Banku. Starania prowadzące do uzyskania Certyfikatu doprowadziły do ograniczenia negatywnego wpływu funkcjonowania Banku na środowisko, a także baczniejszego uwzględniania aspektów środowiskowych w jego codziennej działalności.

„Aktywnie po zdrowie” to kompleksowy, długofalowy program prozdrowotny, o szerokim zasięgu odbiorców. Składają się na niego konkursy dla zespołów ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a także kampanie społeczne,

które zwracają uwagę na problem niewłaściwego odżywiania dzieci i braku aktywności fizycznej. Program angażuje pracowników Banku w działania dodatkowe, takie jak komunikacja prozdrowotna czy zbiórka żywności dla Banków Żywności. „Aktywnie po zdrowie” to również profilaktyczny portal internetowy, skierowany do rodziców dzieci w wieku szkolnym oraz wszystkich entuzjastów zdrowego stylu życia. Projekt wspiera budowanie pozytywnego wizerunku BOŚ jako firmy zainteresowanej rozwiązaniem ważnego problemu społecznego.

Społeczne zaangażowanie Banku doskonale obrazuje także aktywność związana z [Wolontariatem Pracowniczym, wspieranym Programem Mikrodotacji Fundacji BOŚ](#).

Pierwsza edycja Programu, prowadzona w 2011 roku, objęła 10 projektów, ponad 40 wolontariuszy, 400 godzin pracy społecznej i ponad 1 000 odbiorców pomocy.

Przykładowe realizacje to: budowa „Ścieżki edukacyjnej z ptasim zakątkiem” na terenie przedszkola, „Mini olimpiada bez granic” w Zespole Szkół Specjalnych, przygotowanie paczek świątecznych, prowadzenie warsztatów, spotkanie wigilijne dla lokalnych społeczności, budowa wiatraka na terenie przedszkola, organizacja zajęć dla dzieci przebywających w szpitalu.

Druga edycja Programu – prowadzona w 2012 roku to kolejne 12 projektów i 5 000 beneficjentów. Wśród dofinansowanych mikrodotacjami projektów znajdują się przeglądy teatralne dla dzieci niepełnosprawnych, organizacja półkolonii dla uczniów z biednych rodzin, pomoc w odnowieniu siłowni szkolnej, czy utworzenie siłowni dla bezdomnych na terenie pensjonatu społecznego, szkolenie pt. Jak zarządzać domowymi finansami dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną, akcja zarybiania, sprzątanie okolic i dna jeziora.

W połowie 2012 roku Bank Ochrony Środowiska dołączył do grona firm zrzeszonych w Koalicji na rzecz Odpowiedzialnego Biznesu. Wraz z 32 innymi organizacjami, które pomyślnie przeszły proces weryfikacji, otrzymał certyfikat potwierdzający przestrzeganie najwyższych standardów Kodeksu Odpowiedzialnego Biznesu. Stał się tym samym jednym z liderów wprowadzania zasad CSR na polskim rynku.

Efekty ekologiczne uzyskane w latach 1991 - 2011 w wyniku zakończenia zadań kredytowanych przez BOŚ S.A. (podstawowe parametry)

Okres	Redukcja emisji				Przepustowość oczyszczalni ścieków [m ³ /d]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	Ilość unieszkodliwionych odpadów lub odzyskanych surowców wtórnych [Mg/a]	Pojemność składowisk [tys. m ³]	Produkcja energii w OZE /oszczędność energii elektr.* [MWh/a]
	pył [Mg/a]	SO ₂ [Mg/a]	NO _x [Mg/a]	CO ₂ [Mg/a]					
1991-1993	14 000	4 600			432 000	189		561	
1994	25 000	10 000	78		211 211	102		592	
1995	10 360	3 200	5 500		258 613	347		2 400	
1996	17 980	165 217	5 890		150 631	796		1 604	25 431
1997	27 210	132 521	6 571		287 309	627		3 233	20 742
1998	10 314	35 922	1 769		311 619	434		2 140	21 576
1999	10 491	37 880	1 140		294 134	394		1 014	11 379
2000	4 486	4 240	294		148 026	624	201 376	880	6 368
2001	1 394	419	120		221 014	369	96 797	1 452	24 828
2002	3 263	24,189	552	70 637	75 349	349	139 350	240	10 389
2003	421	4,931	17 082	309 597	49 528	301	15 460	600	6 805
2004	485	14 457	129	37 710	5 428	595	502 919	82	16 590
2005	2 996	345	554	27 749	7 595	273	1 342 234	710	7 905
2006	327	3 847	761	290 912	11 336	322	375 118	21	181 717
2007	7 113	2 724	897	280 961	3 025	209	30 610	217	80 136
2008	1 139	21 928	265	130 792	188	136	41 510	113	105 834
2009	1 021	9 132	1 027	230 796	7 939	297	55 117	1	10 529
2010	193	200	41	65 168	102 243	1 728	24 939	0	112 015
2011	221	366	172	115 867	28 213	328	3 528 844	0	72 643
Razem	138 414	476 117	42 841	1 560 187	2 605 401	8 420	6 354 273	15 860	714 888

Źródło: Opracowanie Departamentu Strategii i Ekologii

Struktura kredytów proekologicznych udzielonych przez BOŚ S.A. w latach 1991 - 2011

Rok udzielenia kredytu	We współpracy z NFOŚiGW		We współpracy z WFOŚiGW		Wspólne finansowanie z NFOŚiGW i WFOŚiGW		Ze środków Fundacja Polska Wieś 2000		Ze środków EFRWP Counter Part Fund		Komercyjne		Razem	
	kwota tys zł	liczba	kwota tys zł	liczba	kwota tys zł	liczba	kwota tys zł	liczba	kwota tys zł	liczba	kwota tys zł	liczba	kwota tys zł	liczba
1991	13 849	57											13 849	57
1992	47 569	125											47 569	125
1993	79 445	174	10 124	25					2 791	42			92 360	241
1994	119 351	190	17 721	88	113 500	3			915	20			251 487	301
1995	215 110	260	15 238	93	467 211	11			1 362	11			698 921	375
1996	512 859	3 436	25 670	55	158 632	4			2 257	14			699 418	3 509
1997	393 561	3 346	24 419	151	294 211	4			4 027	25			716 219	3 526
1998	179 277	690	52 725	1 005	4 530	2	254	9	3 464	20	8 416	114	248 665	1 840
1999	151 626	500	48 945	1 384	7 471	4	351	14	210	2	355 928	3 505	564 531	5 409
2000	99 046	297	30 062	775	3 291	2	180	6	2 238	15	203 751	4 571	338 568	5 666
2001	145 989	180	15 706	601	2 480	1			9 193	130	209 653	3 097	383 021	4 009
2002	127 566	261	24 043	592	22 785	3			9 382	96	57 144	1 796	240 920	2 748
2003	64 394	111	45 776	1 020	65 000	2			14 164	96	97 762	1 317	287 096	2 546
2004	229 795	981	46 383	1 003	423 993	3			12 984	73	201 351	1 226	914 506	3 286
2005	258 303	1 507	58 458	826	284 675	4			5 911	29	165 427	948	772 773	3 314
2006	26 369	125	107 207	1 050	220 159	6			9 707	47	203 316	881	566 758	2 109
2007			185 420	1 739	393 889	7			40 910	182	384 644	580	1 004 865	2 508
2008			283 318	1 710					34 701	113	321 261	628	639 280	2 451
2009	100 000	1	244 840	1 898					20 841	63	286 563	741	652 244	2 703
2010	30 994	699	123 956	1 669	13 455	2			11 601	31	240 079	321	420 085	2 722
2011	31 437	2 111	77 415	1 117					6 411	19	583 386	252	698 648	3 499
Razem	2 826 540	15 051	1 437 426	16 801	2 475 283	58	785	29	193 069	1 028	3 318 681	19 977	10 251 785	52 944

Źródło: Opracowanie Departamentu Strategii i Ekologii

Wartość inwestycji proekologicznych zrealizowanych w latach 1991 - 2011
na które udzielono kredytów inwestycyjnych w BOŚ S.A.

Rodzaj kredytu	OA		OW + GW		OZ		MN + OP + EE		Razem	
	liczba (szt)	wartość (mln zł)	liczba (szt)	wartość (mln zł)	liczba (szt)	wartość (mln zł)	liczba (szt)	wartość (mln zł)	liczba (szt)	wartość (mln zł)
Ze środków NFOŚiGW	456	966,17	411	2 123,46	75	279,04	8	146,40	950	3 515,08
Z dopłatami NFOŚiGW	3 064	1 011,60	465	2 321,24	60	210,22	4	21,24	3 593	3 564,30
Linie kredytowe NFOŚiGW	8 611	1 019,36	1 687	959,30	544	504,09	10	8,32	10 852	2 491,07
Ze środków WFOŚiGW	5 440	306,99	318	59,45	33	7,83	0	0,00	5 791	374,27
Z dopłatami WFOŚiGW i GFOŚiGW	9 283	1 335,69	1 184	1 109,26	279	147,87	8	2,33	10 754	2 595,16
Kredyty wspólne z NFOŚiGW i WFOŚiGW	36	8 811,87	66	2 561,54	8	138,15	0	0,00	110	11 511,55
Komercyjne proekologiczne	5 216	11 269,45	442	1 267,87	115	370,76	36	19,17	5 809	12 927,25
Razem	32 106	24 721,13	4573	10 402,11	1 114	1 657,96	66	197,47	37 859	36 978,68

OA - ochrona atmosfery OW - ochrona wód GW - gospodarka wodna MN - monitoring OP - ochrona przyrody EE - edukacja ekologiczna

Źródło: Opracowanie Departamentu Strategii i Ekologii

PRODUKTY EKOLOGICZNE

Jaki kredyt?	Na co?	Dla kogo?	Ile?	Atuty!
Kredyt Termoulga	na termomodernizację: <ul style="list-style-type: none"> ■ zmniejszenie zapotrzebowania na energię zużywaną na potrzeby c.o. i c.w.u. w budynkach, ■ zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych i lokalnych źródłach ciepła, ■ przyłącza do scentralizowanego źródła ciepła z likwidacją źródła lokalnego, ■ zamiana źródła energii na odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji. 	dla właścicieli lub zarządców: <ul style="list-style-type: none"> ■ budynków (mieszkalnych, zbiorowego zamieszkania lub służących wykonywaniu zadań publicznych i należących do samorządu terytorialnego), ■ lokalnej sieci ciepłowniczej, ■ lokalnego źródła ciepła, z wyłączeniem jednostek budżetowych i zakładów budżetowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ do 100% kosztów zadania dla spółdzielni mieszkaniowych i samorządów ■ do 80% kosztów zadania w pozostałych przypadkach 	premia termomodernizacyjna: <ul style="list-style-type: none"> ■ 20% wykorzystanej kwoty kredytu lecz nie więcej niż 16% kosztów realizacji przedsięwzięcia i 2-krotność przewidywanych rocznych oszczędności kosztów energii.
	na przedsięwzięcia remontowe, dotyczące budynków wielorodzinnych, których użytkowanie rozpoczęto przed 14 sierpnia 1961 r.	dla właścicieli lub zarządców budynków wielorodzinnych: <ul style="list-style-type: none"> ■ osób fizycznych, ■ wspólnot mieszkaniowych z większościovym udziałem osób fizycznych, ■ spółdzielni mieszkaniowych, ■ towarzystw budownictwa społecznego. 		premia remontowa w wysokości 20% wykorzystanej kwoty kredytu lecz nie więcej niż 15% kosztów realizacji przedsięwzięcia
Słoneczny EkoKredyt	na zakup i montaż kolektorów słonecznych do ogrzewania wody użytkowej i wspomagania innych odbiorników ciepła	dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych	do 100% kosztów zadania	dotacja w wysokości 45% kosztów kwalifikowanych realizowanego zadania
Kredyty we współpracy z WFOŚiGW	na zadania zgodne z priorytetami poszczególnych Funduszy	dla podmiotów z grup objętych dofinansowaniem poszczególnych Funduszy	zgodnie z umowami BOŚ Banku z poszczególnymi Funduszami	oprocentowanie obniżone w stosunku do komercyjnego lub dotacja w formie częściowej spłaty kapitału kredytu
Kredyt z Dobrą Energią	na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (budowa biogazowni, farm wiatrowych, instalacji energetycznego wykorzystania biomasy i innych) o mocy powyżej 500 kW dla elektrowni wiatrowych i powyżej 200 kW dla pozostałych	dla jednostek samorządu terytorialnego, spółek komunalnych, przedsiębiorstw	do 80% kosztu netto inwestycji, a w przypadku gdy jednym ze źródeł finansowania są środki dotacji UE i do 90% kosztów netto inwestycji	wyspecjalizowany produkt kierowany do inwestorów realizujących OZE

Jaki kredyt?	Na co?	Dla kogo?	Ile?	Atuty!
Kredyt EnergoOszczędny	<p>na przedsięwzięcia z zakresu oszczędności energii elektrycznej, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ wymiana i/lub modernizacja oświetlenia ulicznego, ■ wymiana i/lub modernizacja oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego obiektów użyteczności publicznej, przemysłowych, usługowych itp., ■ wymiana przemysłowych silników elektrycznych, ■ wymiana i/lub modernizacja dźwigów, w tym dźwigów osobowych w budynkach mieszkalnych, ■ modernizacja technologii na mniej energochłonną, wykorzystanie energooszczędnych wyrobów i urządzeń w nowych instalacjach. 	dla samorządów, przedsiębiorców, wspólnot mieszkaniowych	dla samorządów do 100% kosztu inwestycji, z możliwością refundacji kosztów audytu energetycznego, dla pozostałych kredytobiorców do 80% kosztu inwestycji	możliwość spłaty kredytu z oszczędności wynikających ze zmniejszenia zużycia energii elektrycznej, uzyskanych dzięki realizacji inwestycji
Kredyty na zakup i montaż urządzeń i wyrobów służących ochronie środowiska	na pokrycie kosztów zakupu i montażu urządzeń i wyrobów, których wykorzystanie wiąże się z korzyściami dla środowiska (np. systemy ciepłej wody, odnawialne źródła energii, rury preizolowane, rekuperatory, przydomowe oczyszczalnie ścieków i wiele innych)	dla jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw komunalnych, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, osób fizycznych	do 100% kosztów zakupu i montażu urządzenia	w przypadku porozumienia z dystrybutorami przedmiotowych wyrobów i urządzeń możliwe jest zastosowanie mechanizmu, umożliwiającego obniżenie oprocentowania kredytów nawet do poziomu 1% w skali roku
Kredyty dla firm realizujących inwestycje w formule „Trzeciej strony”	dla projektów realizowanych w obiekcie użytkownika przez wyspecjalizowane przedsiębiorstwo, dostarczające rozwiązania techniczne i organizacyjne, przy założeniu, że zwrot kosztów przedsięwzięcia nastąpi na bazie osiągniętych oszczędności kosztów (m.in. na realizowane przez firmy typu ESCO przedsięwzięcia z zakresu efektywności energetycznej)	dla przedsiębiorców	do 80% kosztów zadania	wyspecjalizowany produkt, możliwość kredytowania wykonawcy inwestycji, analiza projektu i ocena kredytobiorcy w oparciu o kontrakt
Kredyt z Klimatem	<p><i>Program Efektywności Energetycznej w Budynkach</i></p> <p>na inwestycje skierowane na zmniejszenie zużycia energii, prowadzące do ograniczenia emisji CO₂, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ termomodernizację budynków mieszkalnych oraz obiektów usługowych i przemysłowych, ■ instalację kolektorów słonecznych, ■ instalację pomp ciepła, ■ instalację i modernizację indywidualnych systemów grzewczych, ■ likwidację indywidualnego źródła i podłączenie budynku do sieci miejskiej. 	dla jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw komunalnych, przedsiębiorstw (także działających w formie spółdzielni), wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, osób fizycznych	do 85% wartości kredytowanego przedsięwzięcia, jednak nie więcej niż 500.000 EUR lub równowartość w PLN	możliwość uzyskania karencji w spłacie kapitału do 2 lat
	<p><i>Program Modernizacji Kotłów</i></p> <p>na inwestycje skierowane na zmniejszenie zużycia energii, prowadzące do ograniczenia emisji CO₂, w tym związane z modernizacją lub wymianą kotłów wodnych lub parowych zaopatrujących w ciepło wielkopowierzchniowe obiekty, kotłów parowych wykorzystywanych w procesach przemysłowych, małych lokalnych systemów zaopatrzenia w ciepło (do 20 MW)</p>	dla przedsiębiorstw komunalnych, przedsiębiorstw (także działających w formie spółdzielni)	do 85% wartości kredytowanego przedsięwzięcia, jednak nie więcej niż 1.000.000 EUR lub równowartość w PLN	

Jaki kredyt?	Na co?	Dla kogo?	Ile?	Atuty!
Kredyt EKOodnowa dla firm	na przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska	dla przedsiębiorców z sektora MŚP, w tym mikroprzedsiębiorców	do 85% wartości kredytowanego przedsięwzięcia	możliwość uzyskania karencji w spłacie kapitału do 2 lat
Kredyty z linii zagranicznych instytucji finansowych (EBI, CEB, NIB)	na przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury i ochrony środowiska (m.in. termomodernizacja, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, gospodarka odpadami)	dla jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw komunalnych, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), spółdzielni mieszkaniowych (w zależności od umów z poszczególnymi instytucjami finansowymi)	do 50% w przypadku NIB, EBI i CEB dla podmiotów sektora finansów publicznych (możliwe jest sfinansowanie tego samego projektu kredytem ze środków CEB. Łączny udział finansowania ze środków obu banków może wynieść do 100%). Udział kredytu w koszcie inwestycji netto w przypadku finansowania środkami EBI firm z sektora MŚP – do 85%.	możliwość uzyskania karencji w spłacie kapitału do 2 lat
Ekologiczny kredyt hipoteczny	na budowę, rozbudowę, wykończenie, remont, modernizację, adaptację domu jednorodzinnego lub mieszkania w domu wielorodzinnym, pod warunkiem, że budynek posiada odnawialne źródło energii, w postaci kolektorów słonecznych, pomp ciepła, ogniw fotowoltaicznych albo instalację odzysku ciepła z wykorzystaniem rekuperatorów lub status budynku niskoenergochłonnego, albo pasywnego	dla klientów indywidualnych	do 80% (przy dodatkowym zabezpieczeniu do 100%)	obniżona marża kredytu hipotecznego
Eko Pożyczka	na zakup materiałów o charakterze ekologicznym (np. okna, drzwi o określonym współczynniku przenikania ciepła, pokrycia dachowe o naturalnym pochodzeniu, kotły c.o., pompy ciepła, ekoarmatura, ogniwa fotowoltaiczne, przydomowe oczyszczalnie ścieków, duże AGD, rowery, pojazdy elektryczne) w sieci partnerów handlowych, z którymi Bank zawarł umowę	dla klientów indywidualnych	do 100% kosztów zakupu. Minimalna kwota pożyczki 1000,00 zł. Pożyczka może być udzielona w kwocie nie niższej niż wartość faktury brutto za zakupione towary, a środki kredytu są przekazywane bezpośrednio na rachunek podmiotu sprzedającego lub wykonującego usługę.	oprocentowanie niższe niż oprocentowanie pożyczki gotówkowej oraz możliwość zastosowania prowizji w wysokości 0,5%

Stan na listopad 2012 r.

Szczegółowe informacje o produktach oraz opłatach, prowizjach i warunkach usługi dostępne są w Centrach Korporacyjnych oraz Oddziałach BOŚ Banku. Powyższe dane zostały przedstawione jedynie w celach informacyjnych i nie stanowią oferty w rozumieniu art. 66 Kodeksu Cywilnego.

ZREALIZOWANE INWESTYCJE

Termomodernizacja budynków oświatowych – Siedlce

(kredyt WFOŚ, CK Warszawa)

Miasto Siedlce sukcesywnie modernizuje obiekty publiczne. Jako kolejny etap miejskich inwestycji przeprowadzono w 2009 r. termomodernizację budynków oświatowych: Miejskiego Przedszkola nr 26, Zespołu Szkół nr 1, Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4. W ramach przedsięwzięcia wykonano ocieplenie ścian zewnętrznych, stropodachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, montaż zaworów na instalacji c.o. W Zespole Szkół nr 1 dodatkowo zmodernizowano węzeł ciepły. Inwestycja objęła obiekty o łącznej powierzchni 14,5 tys. m². Przedsięwzięcie kosztowało 1,9 mln zł i zostało w 86% sfinansowane preferencyjnym kredytem BOŚ S.A. z dopłatą do oprocentowania udzieloną przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Realizacja inwestycji przyczyniła się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną o ok. 20% i racjonalizacji kosztów związanych z ogrzewaniem budynków.

Wykonanie nowych elewacji budynków w nowoczesnej kolorystyce wpłynęło również na poprawę walorów estetycznych obiektów zlokalizowanych w przestrzeni miejskiej.

Instalacja pompy ciepła w budynku jednorodzinny, Sochaczew

(kredyt WFOŚ, CK Warszawa)

Państwo Roszak zainstalowali pompę ciepła wraz z rekuperatorem w domu jednorodzinny w Sochaczewie. Wartość inwestycji wyniosła blisko 90,5 tys. zł i została w części sfinansowana środkami kredytu BOŚ S.A. z dopłatą do oprocentowania udzieloną przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Dom o powierzchni 180 m² ogrzewa pompa ciepła o mocy 12 kW w układzie powietrze-woda, wymianę powietrza zapewnia centrala wentylacyjna z odzyskiem ciepła. Zainstalowany rekuperator zapewnia użytkownikom stały dostęp do świeżego i dodatkowo filtrowanego powietrza. Wymiana powietrza odbywa się bez konieczności wychładzania pomieszczeń, ograniczając tym samym straty ciepła.

Zainstalowane urządzenia zapewniają wygodę eksploatacji, istotnie wpływają na poprawę komfortu zamieszkania, a przede wszystkim na obniżenie kosztów ogrzewania i wentylacji. Średni miesięczny koszt eksploatacji urządzeń w okresie grzewczym wynosi 460 zł.

Zakup i montaż kolektorów słonecznych w budynku jednorodzinym, Gmina Krasnobród

(Słoneczny EKOKredyt, CK Lublin)

Oferta kredytów na kolektory słoneczne z 45-procentową dotacją Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej stała się dla wielu właścicieli domów jednorodzinnych impulsem do zainstalowania tych urządzeń na potrzeby własnego gospodarstwa domowego. Tak było również w tym przypadku.

Budynek jednorodzinny, wolnostojący, o powierzchni użytkowej ok. 130 m², wybudowany w roku 2004 r. w technologii tradycyjnej wyposażony jest w dwufunkcyjny kocioł na węgiel. W maju 2011 roku właściciel budynku postanowił, korzystając z kredytu Banku Ochrony Środowiska, zainstalować kolektory słoneczne dla podgrzewania wody użytkowej.

Zamontowano 2 kolektory słoneczne płaskie firmy WATT typu WATT 3 000 o łącznej powierzchni całkowitej 2,057 m² i powierzchni czynnej 1,852 m² oraz zbiornik buforowy na wodę o pojemności 300 l. Kolektory zostały zamontowane na konstrukcji wsporczej, od strony południowo-wschodniej, w odległości ok. 12 m od budynku.

Już po pierwszych 10 miesiącach użytkowania instalacji, właściciel budynku stwierdził znaczną oszczędność, biorąc pod uwagę ilość spalane go węgla. Przed montażem kolektorów słonecznych w ciągu roku zużywano ok. 5 ton węgla kamiennego, natomiast po montażu instalacji solarnej ok. 3 tony. Roczna oszczędność wynikająca ze zmniejszenia zapotrzebowania na opał to ok. 1 800 zł. Przy okazji uzyskano efekt ekologiczny w postaci ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Przebudowa kotłowni opalanej paliwem stałym na kotłownię ekologiczną olejową współpracującą z kolektorami słonecznymi w P.U.P. „POMOT” Sp. z o.o. w Chojnie

(kredyt WFOŚ, CK Szczecin)

Przebudowa i modernizacja kotłowni wodnej dwufunkcyjnej, pracującej dla pokrycia potrzeb ciepłych w zakresie centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, polegała na wymianie trzech wyeksploatowanych kotłów stalowych opalanych paliwem węglowym na wysokosprawne pod względem technicznym i energetycznym kotły olejowe.

Ponadto dodatkowo zamontowano 10 kolektorów słonecznych płaskich dla potrzeb podgrzewu c.w.u. wraz z kompletną technologią. Instalacja słoneczna wraz z automatyką i sterowaniem oraz układem buforowym została pod względem hydraulicznym zesprężlona z automatyką i sterowaniem kotłowni dwufunkcyjnej olejowej, tworząc w ten sposób system grzewczy w układzie hydraulicznym hybrydowym.

W pierwotnej starej kotłowni opalanej paliwem stałym, wybudowanej w 1998 roku, zainstalowane były trzy stalowe kotły wodne o łącznej mocy cieplnej 450 kW, opalane węglem, dwa do c.o. i jeden do produkcji i podgrzewu c.w.u. Urządzenia technologiczne były w bardzo złym stanie technicznym, mocno wyeksploatowane, kotłownia miała bardzo duży współczynnik awaryjności i bardzo niską sprawność techniczną oraz energetyczną. W wyniku realizacji inwestycji w nowej kotłowni zastosowano dwa kotły grzewcze Firmy Viessmann o sumarycznej mocy cieplnej 700 kW, wysokosprawne energetycznie, niskotemperaturowe, niskoemisyjne, opalane olejem opałowym.

Dodatkowo wykonana została instalacja solarna, składająca się z 10 kolektorów słonecznych płaskich Firmy Viessmann o powierzchni absorbcyjnej 2,5 m² każdy, do podgrzewania c.w.u. Kolektory połączono szeregowo w dwa pola (dwie sekcje) i zlokalizowano na dachu budynku administracyjno-biurowego.

Przedsięwzięcie zostało wykonane ze środków własnych inwestora oraz kredytu preferencyjnego udzielonego przez Bank Ochrony Środowiska we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Zadanie było realizowane w okresie od grudnia 2010 r. do czerwca 2011 r. (protokół odbioru końcowego). Inwestycja pozwoliła na osiągnięcie celu, jakim była poprawa sprawności technicznej i energetycznej systemu ciepłego w oparciu o technologię kotłowni olejowej oraz wykorzystanie odnawialnego źródła energii w postaci energii słonecznej.

Ponadto poprawa wskaźników ekonomicznych (obniżenie kosztów eksploatacji źródła ciepła) oraz osiągnięcie efektów ekologicznych poprzez znaczne ograniczenie niekorzystnego wpływu i oddziaływania na środowisko systemu grzewczego, będącego w eksploatacji Przedsiębiorstwa Usługowo Produkcyjnego „POMOT” Spółka z o.o. w Chojnie.

Autorem audytu energetycznego lokalnego źródła ciepła wraz z wyliczeniem efektu ekologicznego oraz projektu budowlanego, na podstawie którego uzyskano decyzję o pozwoleniu na budowę była Firma „FOBO” Bogusława Foksa ze Szczecina, która również pełniła rolę Inwestora Zastępczego (Powiernictwo Inwestorskie) i Inżyniera Kontraktu w okresie od grudnia 2009 r. do czerwca 2011 r.

Termomodernizacja budynków - Szczecińska Spółdzielnia Mieszkaniowa, ul. Jodłowa 7a

(Kredyt BGK i WFOŚ, CK Szczecin)

Szczecińska Spółdzielnia Mieszkaniowa prowadzi termomodernizację budynków od 1999 roku. Celem głównym termomodernizacji jest obniżenie kosztów ogrzewania, ale można zauważyć jeszcze dodatkowe efekty w postaci podniesienia komfortu mieszkańców oraz ochrony środowiska naturalnego, poprzez zmniejszenie zużycia paliw.

Procesem tym objętych zostało 148 budynków. Wszystkie budynki zostały docieplone oraz wymieniona została stolarka okienna i drzwiowa, natomiast w 13 budynkach wykonano modernizację lokalnych sieci ciepłowniczych. Aktualnie trwają prace polegające na wymianie sieci osiedlowej czteroprzewodowej (c.o. i c.w.u.) do 4 budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Derdowskiego, Kaliny (os. Kaliny) oraz 15 budynków przy ul. Mikołajczyka, Sucharskiego, Litwinowicza, Ku Słońcu (os. Zachęta).

Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych następuje ze środków własnych jak i kredytów pozyskiwanych na ten cel.

Na 66 poddanych termomodernizacji budynków spółdzielnia zaciągnęła w Banku Ochrony Środowiska kredyty, na podstawie z Ustaw z dn. 18 grudnia 1998 r. o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych i z dn. 12 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów, dających możliwość skorzystania z premii termomodernizacyjnych, a także 2 kredyty preferencyjne udzielane we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

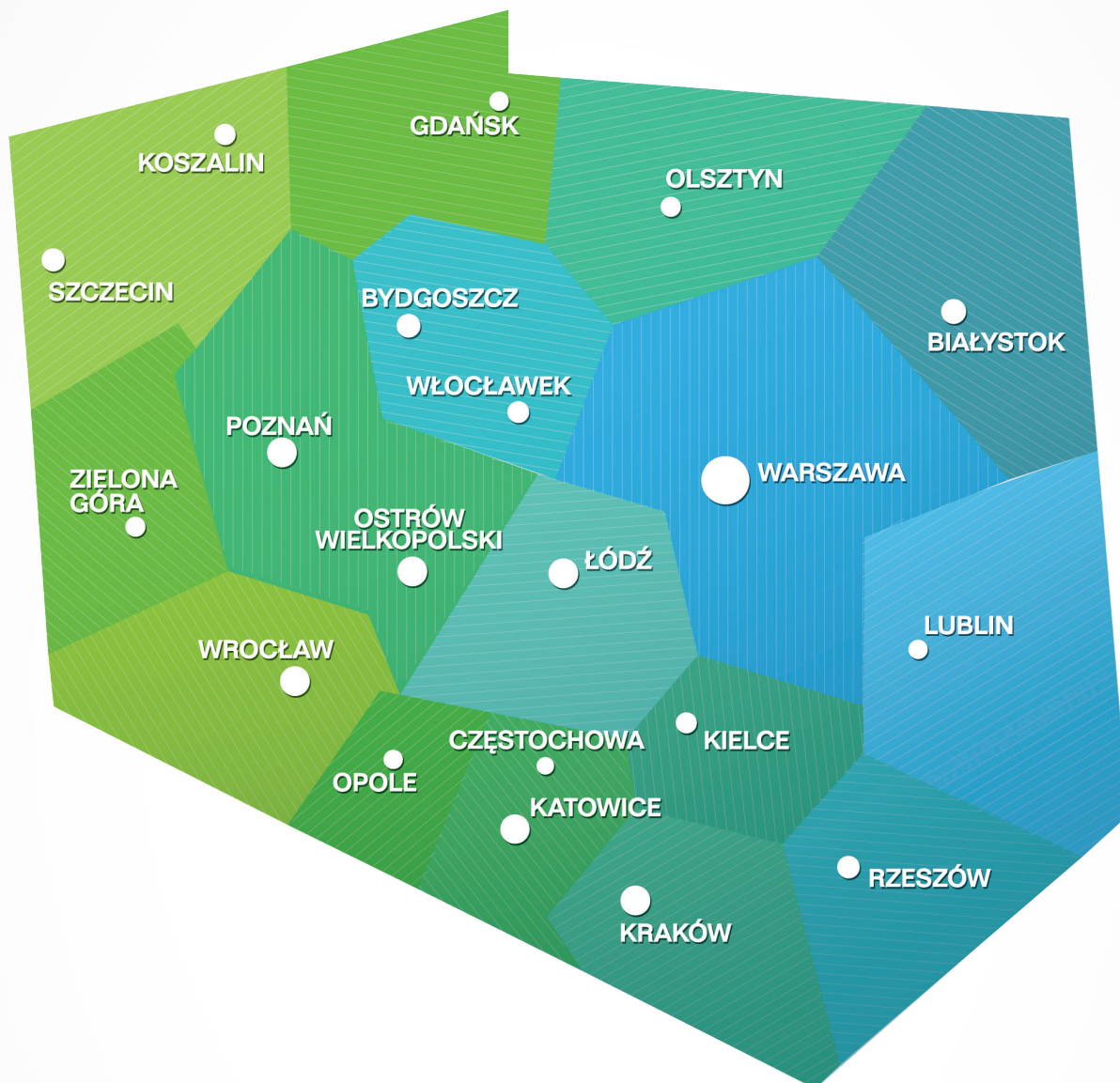
Zakres prac realizowanych w poszczególnych budynkach określany jest w audytach energetycznych. Są to:

- docieplenie ścian zewnętrznych, dachów i stropodachów wentylowanych oraz niewentylowanych,
- wymiana drzwi wejściowych do klatek schodowych i stolarki okiennej na klatkach schodowych i w piwnicach,
- modernizacja lokalnych sieci ciepłowniczych.

Efektorem przeprowadzonych działań termomodernizacyjnych jest zmniejszenie zużycia energii na cele centralnego ogrzewania oraz podgrzania wody użytkowej dla wszystkich zmodernizowanych budynków (m.in. zmniejszono moc zamówioną o ok. 1,5 MW). W ciągu ostatnich 7 lat, pomimo wzrostu cen energii cieplej o ok. 70%, koszty z tytułu ogrzewania nie zmieniły się i pozostały na poziomie rzędu 9 mln zł.

SKONTAKTUJ SIĘ Z NASZYM EKOLOGIEM

Białystok

EKOLOG

Jakub Kowalczyk
jakub.kowalczyk@bosbank.pl
tel. (85) 742 21 56 wew. 22

ul. Piękna 1
15-282 Białystok

Bydgoszcz

EKOLOG

Marek Ramczyk
marek.ramczyk@bosbank.pl
tel. (52) 339 88 53 / 515 111 504

ul. Bernardyńska 13
85-950 Bydgoszcz

Częstochowa

EKOLOG

Mieczysław Derczyński
mieczyslaw.derczynski@bosbank.pl
tel. 515 111 456

al. Jana Pawła II 54
42-217 Częstochowa

Gdańsk

EKOLOG

Sandra Wyborska
sandra.wyborska@bosbank.pl
tel. (58) 305 34 17 / 515 111 065

ul. Podwale Przedmiejskie 30
80-824 Gdańsk

Katowice

EKOLOG

Bożena Łabuz
bozena.labuz@bosbank.pl
tel. (32) 604 51 25 / 515 011 613

ul. Mickiewicza 21
40-085 Katowice

Koszalin

EKOLOG

Maria Piłat
maria.pilat@bosbank.pl
tel. (94) 347 48 29

ul. Zwycięstwa 42
75-021 Koszalin

Kraków

EKOLOG

Włodzimierz Rożnowski
wlodzimierz.roznowski@bosbank.pl
tel. (12) 628 45 32 / 515 111 576

ul. Kalwaryjska 63
30-504 Kraków

Lublin

EKOLOG

Krzysztof Gałań
krzysztof.galan@bosbank.pl
tel. (81) 535 06 34 / 515 111 219

ul. Krakowskie Przedmieście 54
20-002 Lublin

Łódź

EKOLOG

Dominika Siuta
dominika.siuta@bosbank.pl
tel. (42) 66 46 512 / 515 111 216

ul. Piotrkowska 166/168
90-368 Łódź

Olsztyn

EKOLOG

Lucyna Cywińska-Konopka
lucyna.cywinska@bosbank.pl
tel. (89) 522 71 12 / 515 111 208

ul. Kopernika 38
10-513 Olsztyn

Opole

EKOLOG

Dagmara Jagoda
tel. (77) 456 64 13 wew. 112 / 515 111 215
dagmara.jagoda@bosbank.pl

ul. Krakowska 53
45-018 Opole

Ostrów Wielkopolski

EKOLOG

Paweł Banach
pawel.banach@bosbank.pl
tel. 62 73 51 892 wew. 131 / 515 111 404

al. Powstańców Wlkp. 14
63-400 Ostrów Wielkopolski

Poznań

EKOLOG

Piotr Kubiak
piotr.kubiak@bosbank.pl
tel. (61) 841 08 72 / 515 111 938

Daria Zielińska-Szymaniak
daria.zielinska-szymaniak@bosbank.pl
tel. (61) 841 08 76 / 515 111 424

ul. J. Dąbrowskiego 79A
60-529 Poznań

Rzeszów

EKOLOG

Alicja Strycharz
alicja.strycharz@bosbank.pl
tel. (17) 85 20 187 wew. 51 / 515 111 773

ul. S. Moniuszki 8
35-017 Rzeszów

Szczecin

EKOLOG

Katarzyna Balcerowicz
katarzyna.balcerowicz@bosbank.pl
tel. (91) 48 00 606 / 515 111 659

ul. Monte Cassino 16
70-466 Szczecin

Warszawa

EKOLOG

Magdalena Janiszewska-Gaczyńska
magdalena.janiszevska-gaczynska@bosbank.pl
tel. (22) 539 45 27 / 515 111 716

Magdalena Kałęcka
magdalena.kalecka@bosbank.pl
tel. (22) 539 45 28 / 515 111 933

ul. Leszno 14
01-192 Warszawa

Wrocław

EKOLOG

Grzegorz Litke
grzegorz.litke@bosbank.pl
te. (54) 23 03 432 / 515 111 194

ul. T. Kościuszki 15
87-800 Wrocław

Wrocław

EKOLOG

Grzegorz Zienkiewicz
grzegorz.zienkiewicz@bosbank.pl
tel. (71) 32 40 111 / 515 111 294

ul. G. Zapolskiej 1
50-032 Wrocław

EKOLOGIA PO POLSKU W LICZBACH

4% Polaków planuje w najbliższym czasie skorzystać z finansowych rozwiązań ekologicznych.

38% badanych jest skłonne zapłacić więcej za kupowane przez siebie produkty i usługi, aby wesprzeć ochronę środowiska.

Co trzeci respondent (33%) przy wyborze produktu bankowego wzięłyby pod uwagę, że bank z tytułu jego użytkowania przeznaczona pewną kwotę na ochronę środowiska.

Niemal dwie trzecie (64%) Polaków wyraża przekonanie, że ekologiczna postawa jednostki ma wpływ na ochronę środowiska.

22% badanych jest zdania, że Polacy są eko. To o 4 pkt. proc. więcej niż dwa lata temu.

Rozwiązaniem ekologicznym, z którego Polacy korzystają najczęściej, są energooszczędne żarówki (72%), ektorby (49%), sprzęt AGD (45%) i nowoczesne okna (44%).

69% Polaków segreguje śmieci. To o 8 pkt. proc. więcej niż w 2010 roku.

W 2012 roku 29% Polaków deklaruje udział w inicjatywach ekologicznych, przed rokiem było to mniej, bo 24%.

Potencjał polskiej gospodarki w zakresie możliwości oszczędzania energii szacuje się na **30-35%**.

Czy wiesz, że...

...polska gospodarka może zaoszczędzić 30-35% energii?

Tak ocenia to Krajowa Agencja Poszanowania Energii. Możliwości są ogromne, choć — zgodnie z danymi GUS — w ostatnich 20 latach w Polsce dokonał się jeden z największych w Europie postęp w efektywnym wykorzystaniu energii. Racjonalizacja zużycia energii przynosi szybkie i wymierne efekty w zakresie ograniczenia kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa. Liczne firmy mają już za sobą wprowadzenie najprostszych, beznakładowych lub niskonakładowych rozwiązań. Pozostało jednak jeszcze wiele możliwości. Element zachęty do podejmowa-

nia działań energooszczędnych stworzyła Ustawa o efektywności energetycznej. Wprowadza ona mechanizm „białych certyfikatów”, umożliwiając dodatkowe korzyści finansowe, poprawiające opłacalność wykonywanych przedsięwzięć. Dla przeprowadzenia takich działań często trzeba jednak skorzystać z zewnętrznych źródeł finansowania. Warto więc zwrócić uwagę na produkty proponowane przez Bank Ochrony Środowiska. Efektywnemu korzystaniu z energii elektrycznej dedykowany jest **Kredyt EnergoOszczędny BOŚ**

Banku. Można nim sfinansować w szczególności: wymianę i modernizację przemysłowych silników elektrycznych, modernizację technologii na mniej energochłonną, wykorzystanie energooszczędnych wyrobów i urządzeń w nowych instalacjach, wymianę i modernizację oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego obiektów przemysłowych i usługowych. Jeśli oszczędności pozwolą na spłatę zadłużenia w okresie nie przekraczającym 10 lat, Bank może odstąpić od wymogu złożenia przez Kredytobiorcę prognoz finansowych na okres kredytowania. Ocena zdolności

kredytowej dokonywana jest wtedy w oparciu o bieżące dane finansowe oraz planowane oszczędności w kosztach energii elektrycznej. Energia, ze względu na jej rosnącą cenę, może stać się towarem coraz trudniej dostępnym. Inwestycje w efektywność energetyczną sprawią, że będziemy na to przygotowani. Wejdź na www.bosbankdlafirm.pl i przekonaj się jak twoja firma może zyskać na ekologii!

Materiał partnera cyklu

Na pytanie „Czy jesteś zaniepokojony stanem środowiska naturalnego” twierdząco odpowiedziało aż **90%** mieszkańców Polski.

Czy wiesz, że...

...Aż 90 proc. mieszkańców Polski niepokoi stan środowiska naturalnego?

To dane z badania European Trusten Brands, przeprowadzonego w tym roku przez wydawnictwo Reader's Digest. Nic więc dziwnego, że coraz częściej osoby prywatne, przedsiębiorstwa, samorządy podejmują świadome działania proekologiczne. Częściej niż zaangażowaniem w ochronę środowiska kierują się jednak motywami ekonomicznymi. Ekologia bowiem z zasady idzie w parze z oszczędnością. Ograniczenie zużycia surowców, energii, wody, redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza,

zmniejszenie produkcji ścieków i odpadów, powtórne wykorzystanie materiałów — to wszystko, mówiąc niezbyt naukowo, „ekonomiczna ekologia”. Dla osób prywatnych takie działania skutkują ograniczeniem opłat eksploatacyjnych. Dla przedsiębiorstw — to obniżenie kosztów działania, ale także zdobycie przewagi konkurencyjnej. Wiele firm wprowadziło już proste rozwiązania, wprowadzone z minimalnym zaangażowaniem kosztów. Głębsze modernizacje wymagają nakładów finansowych. Wiążą się ze zmianą

sposobu zasilania w energię i ciepło (w tym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł), wymianą parku maszynowego, zastosowaniem dodatkowego wyposażenia, modernizacją procesów technologicznych. Przedsięwzięcia wpływające na poprawę stanu środowiska mają szansę na finansowanie na warunkach korzystniejszych niż w przypadku innych inwestycji. Taniach pieniądzy można szukać także na rynku komercyjnym. Bankiem, który oferuje proekologiczne kredyty, często na warunkach preferencyjnych, jest

Bank Ochrony Środowiska. Już same nazwy produktów sugerują ich przeznaczenie: **Kredyt z Dobrą Energią, z Klimatem, EnergoOszczędny, Termoułga.** Warto sięgnąć po takie pieniądze w imię proekologicznej rewolucji.

► Wejdź na www.bosbankdla-firm.pl i przekonaj się jak Twoja firma może zyskać na ekologii!

Materiał partnera cyklu

Co kilkanaście dni gdzieś na świecie uruchamiany jest odpowiednik Elektrowni Bełchatów.

Czy wiesz, że...

...co kilkanaście dni gdzieś na świecie uruchamiany jest odpowiednik Elektrowni Bełchatów?

Rosnące potrzeby w zakresie konsumpcji energii elektrycznej to jeden z problemów dzisiejszego świata. Zużycie energii jest wyznacznikiem rozwoju kraju, standardu życia mieszkańców, a dostęp do energii decyduje o bezpieczeństwie państwa, jednak z drugiej strony — dzieje się to kosztem zubożenia zasobów naturalnych. Około 95 proc. energii wytwarzanej na świecie pochodzi ze spalania paliw kopalnych. Pozostała część pozyskiwana jest w elektrowniach jądrowych oraz poprzez wykorzystanie źródeł odnawialnych (OZE) — wody,

wiatru, słońca, wnętrza ziemi. Jak wynika z raportu Agencji Rynku Energii, produkcja energii elektrycznej netto wzrośnie w Polsce do 2030 r. w stosunku do 2010 r. o ponad 35 proc.. Jej część — zgodnie ze standardami UE — będzie musiała pochodzić z OZE. Pozyskiwanie energii odnawialnej, zarówno elektrycznej jak i ciepłej, choć wymaga nakładów na etapie inwestycji, jednak w eksploatacji jest znacznie tańsze niż korzystanie ze źródeł tradycyjnych. A możliwości są ogromne: od mikroźródeł pracujących na potrzeby gospodarstw domowych, przez

instalacje o skali odpowiedniej dla budynków wielorodzinnych, biur czy przedsiębiorstw, do elektrowni systemowych. Inwestorzy planujący instalację kolektorów słonecznych, pomp ciepła, kotłów spalających biomasę, siłowni wiatrowych mogą liczyć na korzystne finansowanie. Bank Ochrony Środowiska oferuje na ten cel zarówno kredyty komercyjne (**Kredyt z Dobrą Energią**) — oparte o procedury stworzone z myślą o specyfice inwestowania w OZE, jak i **kredyty preferencyjne** — niskoprocentowane, udzielane we współpracy z Narodowymi

i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Urząd Regulacji Energetyki ocenia, że po 2015 r. nie można wykluczyć przerw w dostawach prądu z powodu niedoboru mocy. Warto zatem skorzystać z mocy natury. Wejdź na www.bosbankdla-firm.pl i przekonaj się jak Twoja firma może zyskać na ekologii!
Materiał partnera cyklu

Polskie systemy wsparcia przewidują możliwość uzyskania certyfikatów w aż sześciu kolorach.

Czy wiesz, że...

...możesz zarabiać na sprzedaży certyfikatów?

Polski mechanizm wsparcia odnawialnych źródeł energii, kogeneracji, produkcji biogazu rolniczego oparto z jednej strony na wymaganiach posiadania przez określone podmioty odpowiedniej ilości i rodzajów świadectw pochodzenia, z drugiej — na możliwości uzyskania takich świadectw w wyniku wytworzenia energii w sposób podlegający wsparciu. Certyfikaty (a w zasadzie wynikające z nich prawa majątkowe) mogą być zbywane na Towarowej Giełdzie Energii SA na specjalnie do tego

zorganizowanym — Rynku Praw Majątkowych. Zatem produkując i sprzedając ekologiczną energię można liczyć na dodatkowy zysk ze sprzedaży certyfikatów.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (URE)

wydaje pięć rodzajów świadectw pochodzenia:

- ▶ zielone certyfikaty — dla energii elektrycznej z odnawialnych źródeł,
- ▶ żółte certyfikaty — dla energii elektrycznej z kogeneracji opalanej paliwami gazowymi lub

o łącznej zainstalowanej mocy elektrycznej do 1MW,

- ▶ czerwone certyfikaty — dla energii elektrycznej z kogeneracji opalanej paliwami innymi niż gazowe lub o łącznej zainstalowanej mocy elektrycznej powyżej 1MW,
- ▶ fioletowe certyfikaty — dla energii elektrycznej z kogeneracji opalanej gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy lub metanem uwalnianym i ujmowanym przy odmetanowywaniu kopalni,
- ▶ brązowe certyfikaty — dla wytworzenia i wprowadzenia do sieci biogazu rolniczego.

Uzyskanie i sprzedaż np. zielonego certyfikatu, podniesie zysk ze sprzedaży 1 MWh energii o ponad 270 zł, żółtego — o ponad 120 zł (wg danych giełdowych z kwietnia br.), przy cenie 1 MWh „czarnego” składnika energii na poziomie 160-190 zł/MWh, przyczyniając się jednocześnie do realizacji zobowiązań międzynarodowych Polski.

Szósty kolor certyfikatu

— biały, ma świadectwo efektywności energetycznej. Będą je otrzymywać, w drodze przetargu

ogłaszanego przez Prezesa URE przedsiębiorstwa i instytucje, które zainwestują w przedsięwzięcia o wysokim wskaźniku efektywności energetycznej.

Uzyskanie każdego z certyfikatów (niezależnie od koloru) musi być poprzedzone wykonaniem inwestycji. Będzie to np. budowa elektrowni wodnej lub wiatrowej, biogazowni, modernizacja ciągu technologicznego, wymiana sprzętu i urządzeń na energooszczędne. Ich realizacja może być wsparta kredytem

(często preferencyjnym) Banku Ochrony Środowiska, który specjalizuje się w finansowaniu działań proekologicznych. Może zatem warto sięgnąć po kolorowy certyfikat z „zielonym” Bankiem.

▶ Wejdź na www.bosbankdlafirm.pl i przekonaj się jak Twoja firma może zyskać na ekologii!

Material partnera cyklu

CO ROBIMY ABY ŚWIAT BYŁ BARDZIEJ EKOLOGICZNY?

Działamy zgodnie z przyjętą w banku polityką środowiskową. Współpracujemy z instytucjami i organizacjami ukierunkowanymi na ochronę środowiska. Szerzymy wiedzę na temat zachowań proekologicznych.

Wewnątrz banku funkcjonujemy w ramach „Zielonego Biura BOŚ” – racjonalizujemy zużycie wody, energii elektrycznej, ciepła i paliw, dbamy o recykling. W 2011 roku otrzymaliśmy „Certyfikat Zielonego Biura” przyznany przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska.

Oferujemy produkty finansowe wspierające działania proekologiczne, mające wpływ na ochronę atmosfery, wód i ziemi. Kredyty BOŚ Banku finansują m.in. nowoczesne farmy wiatrowe, zakup i montaż kolektorów słonecznych, pompy ciepła i inne odnawialne źródła energii.

Jesteśmy bankiem przyjaznym klimatowi. Jako pierwsza instytucja finansowa w Polsce wyliczyliśmy naszą emisję CO₂ oraz zrekompensowaliśmy ją sadząc 60 tysięcy drzew (zalesiając łącznie blisko 11 ha powierzchni).

BOŚ jest jedynym bankiem w Polsce, który wspiera Inicjatywę JESSICA aż w trzech regionach naszego kraju. Łącznie Bank Ochrony Środowiska zarządza funduszami programu w wysokości 384 mln zł. Dodatkowo na finansowanie tych samych inwestycji przeznaczy 575 mln zł ze środków własnych. Celem Inicjatywy JESSICA jest odnowa zdegradowanych obszarów miejskich – tak, aby wszystkim nam żyło się lepiej.

Edukujemy i szerzymy wiedzę na temat ekologii. Od wielu lat jesteśmy jednym z głównych uczestników największych w Polsce Targów Ekologicznych – POLEKO. Co roku – obok sprawozdania finansowego – publikujemy również Raport Ekologiczny.

W 2009 r. powołaliśmy do życia Fundację Banku Ochrony Środowiska, pierwszą w Polsce fundację banku działającą na rzecz ochrony środowiska, promowania ekologii oraz zrównoważonego rozwoju.

Zarażamy innych „zielonym podejściem”, organizując m.in. konkursy radiowe, zabawy i akcje edukacyjne, udowadniając, że ochrona środowiska może być świetną zabawą.

Inwestujemy i wspieramy nowe technologie – jednym z kroków jest zakup m.in. dla naszych doradców jednych z pierwszych w Polsce samochodów elektrycznych Mitsubishi i-MiEV, z przyjaznymi dla środowiska silnikami.

www.bosbank.pl